

механізмів формування та закріплення соціальних норм (включаючи і норм соціальної взаємодії) та механізмів формування соціальної довіри, використовуючи досягнення комунікаційної революції.

Даниленко С.І. Громадянський вимір комунікаційної революції: модернізація суспільних комунікацій від друкарського верстата до соціальних мереж / Даниленко С.І. – К.: ІМВ, 2010. – 310 с. **2.** *Присяжнюк О.А.* Основи концепції правового регулювання Інтернет-відносин в Україні (загальнотеоретичні аспекти): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук / О. А. Присяжнюк. – Х., 2007. – 18 с. **3.** *Коноплицький С.М.* Соціальні аспекти комунікації в мережі Інтернет: феноменологічний аналіз: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. соціол. наук. – К., 2007. – 17 с. **4.** *Маліс О.В.* Розвиток Інтернету як комунікативного засобу та його вплив на діяльність суб'єктів політичного процесу в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук / О. В. Маліс. – К., 2009. – 19 с. **5.** *Третяк О.А.* Вплив новітніх комунікаційних інтернет-мереж на розвиток публічної сфери політики / О. А. Третяк // Економічний часопис-XXI. – 2011. – №11-12. – С. 37-39. **6.** *Даниленко С.І.* Цит. праця. **7.** *Лещенко А.М.* Сетевая коммуникация как условие накопления и реализации социального капитала / А. М. Лещенко // Научные проблемы гуманитарных исследований. 2011. – № 8. – С. 241. **8.** *Valenzuela S., Park N., Kee K.* Is there social capital in a social network site? Facebook use and college students' life // Journal of Computer-Mediated Communication. – 2009. – Vol. 14. **9.** *Лещенко А.М.* Цит. работа. – С. 243. **10.** Там же. **11.** *Брун О.Е.* Развитие теории социальной сети / О. Е. Брун // Вестник МГИМО-Университет. – 2011. – № 1 (16). – С. 239. **12.** *Лещенко А.М.* Социальные сети как механизм конструирования коммуникации в современном обществе: автореф. дис. на соискание научн. степени канд. филос. наук / А. М. Лещенко. – Пятигорск. – 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.disserecat.com/content/sotsialnye-seti-kak-mekhanizm-konstruirovaniya-kommunikatsii-v-sovremenom-obshestve> **13.** *Даниленко С.І.* Громадянський вимір інформаційно-комунікаційної революції: концептуально-теоретичні та політико-прикладні аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра політ. наук / С. І. Даниленко. – К.: Б.в., 2011. – С. 4. **14.** Там же. – С. 21. **15.** Там же. **16.** *Політика доби Facebook: Соціальні мережі змінюють політичний ландшафт світу [Електронний ресурс].* – Режим доступу : <http://ukrainian.voanews.com/content/new-media-politics/1624611.html> **17.** *Закон України «Про додаткові заходи стосовно впорядкування активності громадян у соціальних мережах»* // Голос України. – 2014. – 21 січ. – № 10 (5760).

УДК 321.01

В. В. ПРИТУЛЕНКО

ПРО РОЗВИТОК НЕОІНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ В КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ

Досліджено основні етапи розвитку неоінституціоналізму. Здійснено порівняльний аналіз особливостей та характеристик старого та нового інституціоналізму. Виявлено домінуючу роль неоінституціоналізму при аналізі політичних процесів та прогнозуванні розвитку соціально-політичної ситуації.

Ключові слова: політичні інститути, інституціоналізація, неоінституціоналізм, традиційний інституціоналізм.

© ПРИТУЛЕНКО Вячеслав Валерійович – аспірант кафедри політичних наук Київського національного університету будівництва і архітектури

Причуленко В.В. О развитии неинституционализма в контексте исследования политических институтов

Исследованы основные этапы развития теории неинституционализма. Осуществлен сравнительный анализ особенностей и характеристик старого и нового институционализма. Выявлена доминирующая роль неинституционализма при анализе политических процессов и прогнозировании развития социально-политической ситуации.

Ключевые слова: *политические институты, институционализация, неинституционализм, традиционный институционализм.*

Pritulenko Vacheslav. About the Development of New Institutionalism in the Context of the Study of Political Institutions

The main stages of development of the theory of new institutionalism are researched. The comparative analysis of the features and characteristics of the old and the new institutionalism is done. The dominant role of the new institutionalism in the analysis of political processes and in the prediction of the future development of socio-political situation is revealed.

Key words: *political institutions, institutionalization, new institutionalism, traditional institutionalism.*

Політичні інститути відіграють дедалі важливішу роль у формуванні та розвитку політичної системи. Сучасні політичні інститути перебувають у процесі постійної модернізації. Цей процес має складний, багатовимірний, технологічний характер. Останнім часом розширюється теоретико-методологічний інструментарій дослідження політичних інститутів. Неінституціональний підхід, на думку його adeptів, допомагає ширше розглянути специфіку взаємовідносин політичних інститутів, зокрема взаємозв'язок формальних норм і неформальних правил, які формують організаційні відносини та визначають діяльність людей, що приймають важливі політичні рішення. Водночас у вітчизняній науці неінституціоналізм є відносно новим підходом, наразі відбувається його освоєння. Відтак дослідження особливостей цього підходу в контексті вивчення діяльності політичних інститутів є актуальним.

Особливості неінституціонального підходу вивчали Дж. Марч, Й. Олсен, Д. Істон, Т. Скокпол, В. Меркель, А. Круасан, Д. Норт, Г. Пітерс, Е. Остром, М. Дюверже, К. Шепсле, П. Ді Маджіо та багато інших. В Україні різні аспекти неінституціоналізму досліджували А. Романюк, Ю. Левенець, В. Ребкало, Л. Шкляр, Є. Перегуда, А. Колодій, Л. Бунецький та ін. Також слід виділити праці таких російських дослідників як С.В. Патрушев, А.Д. Хлопин, П.В. Панов, С.В. Айвазова, Е.А. Гвоздева, Г.Л. Кертман та ін.

Мета статті полягає у вивченні особливостей становлення та розвитку неінституціоналізму, його ролі у дослідженні розвитку та взаємовідносин політичних інститутів.

Від часів Платона та Аристотеля політична думка цікавилась тим, що отримало назву політичних інститутів. Цей інтерес отримав друге дихання в науці про політику Н. Макіавеллі, в трактатах Ж. Бодена, Т. Гоббса, Д. Локка, Ж.–Ж. Руссо та інших мислителів, які створили передумови для сучасного політичного знання. Висунута Г.В.Ф. Гегелем ідея інститутів, що формують складову державного устрою, дала поштовх подальшому вивченню природи, змісту та функцій суспільно-політичних інституцій¹.

У др. пол. XIX ст. політична наука сприймалася як юридична форма в дослідженні держави, її органів та інститутів². Цей етап характеризувався увагою до правових засад організації та функціонування політичного простору, який зво-

дився до базових інститутів: держава у форматі уряду, парламенту та інших головних інститутів, а також політичних партій. Домінувало переконання, що достатньо описати закони, які регламентують повноваження влади, основних інститутів у межах країни, і можна отримати вичерпне розуміння її політичного розвитку.

Наприкінці XIX – на поч. XX ст. об'єктом наукового аналізу, поряд із офіційними, постають й неформальні інститути. Саме тоді в сферу аналізу потрапили групи інтересу. Зосередженість на формальних і неформальних об'єднаннях дала поштовх розвитку нового напрямку інституціоналізму у дослідженні політичних взаємин. Цей підхід, який отримав назву «старого інституціоналізму» і серед представників якого були Е. Баркер, Дж. Брюс, Т. Коул, Г. Картер, Г. Ласкі, К. Фрідріх тощо, проіснував до поч. 1950-тих років. Головну увагу вони приділяли базовим інститутам – державі, владі у форматі трьох її гілок (законодавча, виконавча та судова), політичним партіям, бюрократії. Їх розгляд мав переважно нормативний характер та передусім був спрямований на аналіз державного управління. Здебільшого дослідження мали позитивістсько-описовий характер.

З 1980-тих років інститути стали переживати період «відродження» або «нового відкриття»³. Дж. Марч і Й. Ольсен були першими, хто виступив за відродження інституційного підходу. Вони опублікували у 1984 р. статтю «Новий інституціоналізм: організаційні фактори в політичному житті»⁴. Слідом за ними П. Еванс, Д. Руешмейер і Т. Скокпол закликали у 1985 р. до використання в політології аналізу, в центрі якого знаходяться інститути⁵.

На думку У. Р. Скотта, щоб краще розуміти багатопробільність неінституціонального підходу, слід розкрити його головні складові⁶. У сучасній науці існує багато визначень поняття «інститут». Дж. Марч та Й. Ольсен під інститутом розуміють «сукупність норм, правил і шаблонів поведінки, які визначають дії індивідів у відносинах між ролями та ситуаціями»⁷. Е. Остром та С. Кроуфорд – правила, норми або стратегію, які формують наміри щодо поведінки у повторюваних ситуаціях⁸. С. Пежович – законодавчі, адміністративні та звичаєві угоди для повторюваних людських взаємодій⁹, К. Шепсле – рівноважні способи дій¹⁰ тощо.

Тлумачення інституту як норми наразі домінує в політологічній та економічній літературі. Класичним сталовизначення Д. Норта: «Інститути – це «правила гри» в суспільстві, або, висловлюючись більш формально, створені людиною обмежувальні рамки, які організують взаємини між людьми». Ці правила виникають спонтанно як неформальні інституції або створюються людьми з певною метою, шляхом прийняття юридичних актів і діють як офіційні інституції. І ті, й інші істотно відрізняються від організацій. Останні – це групи людей, «об'єднаних прагненням спільно досягти певної мети», а інституції – це набори правил-обмежень щодо їх поведінки. Д. Норт наголошує на великому значенні неформальних інституцій та їх ролі у формальній інституціалізації суспільного життя¹¹. Інститути зменшують невизначеність, структурують повсякденне життя. Вони організують взаємини між людьми. Призначення інститутів полягає зовсім не в тому, щоб забезпечити ефективність, а швидше в тому, щоб служити інтересам тих, хто займає позиції, дозволяють впливати на формування нових правил.

На думку М. Дюверже, термін «інститути» можна було б зарезервувати на позначенні сукупності ідей, вірувань, звичаїв, які становлять впорядковане й організоване ціле (наприклад, вибори, уряд, власність тощо). «Усі інститути, – зазначає він, – є водночас структурною моделлю й сукупністю колективних уявлень, що мають більший чи менший зв'язок із цінностями»¹². Таким чином, всі

інститути більшою чи меншою мірою безпосередньо співвідносяться із системою цінностей. Тобто для М. Дювержеї інститути є ідеальними установами у вигляді традицій і вірувань, системою цінностей, тоді як їх реалізація відбувається в практичній діяльності організацій.

Деякі дослідники (С. Гантінгтон¹³, С. Лінсет¹⁴ та ін.) зберігають інтерпретацію політичного інституту як нормативно-правової основи політичних явищ і процесів для забезпечення ефективного управління суспільством. Дж. Лейн та С. Ерсон вважали, що інститути є організаціями, що включають в себе як норми, так і елементи соціально-політичної практики, оскільки поняття «інститут-організація» об'єднує за поняття «інститут-норма»¹⁵. П. Бергер та Т. Лукман оцінювали політичні інститути як такі, що мають реальність, з якою індивід зіштовхується як із зовнішнім примусовим актом¹⁶.

Неоінституціоналізм зростає на критиці популярних в США методологічних підходів: біхевіоралізму та теорії раціонального вибору. Заперечуючи їх крайнощі, неоінституціоналісти водночас перейняли від них чимало ідей, завдяки чому індивід у теорії неоінституціоналізму не лише залежить від інституційних обмежень, а й сам впливає на творення, руйнування або функціонування інституцій. Проте ця особливість різною мірою властива основним напрямам неоінституціоналізму.

Отже, неоінституціоналізм, на відміну від старого інституціоналізму, сприяв залученню до наукового аналізу не лише найважливіших інституцій – держава, уряд, парламент, партії тощо, а й інститутів «другого порядку» та неформальних інститутів. Він розглядає інституції не в статиці, а в динаміці, не цілісно, а фрагментарно, не як незалежні, а як системні, «вбудовані» феномени¹⁷. Проблеми взаємовпливу інституцій та акторів, а також причин та механізми руйнування старих, виникнення та закріплення нових інституцій, що виходять на ширшу проблему керування і спонтанних суспільних змін, є об'єктом особливої уваги неоінституціоналізму. Це пов'язано з уявленням неоінституціоналістів про те, що не лише інституції впливають на акторів, а й навпаки – функціонування політичних інституцій залежить від дійових осіб політики. Відповідно до цих впливів інституції зміцнюються, модифікуються і розвиваються. Вони творяться, руйнуються і трансформуються повсякчас, а їх усталеність – відносна. Відтак, відносною стає й межа між інституціями і процесами, між неформальними інституціями та культурою.

Г. Пітерс зазначив, що головними індикаторами неоінституціоналізму, які, з одного боку, констатують його цілісність і водночас відрізняють від інших теоретичних концептів, є, по-перше, аналіз структурних рис суспільства та політики, формальних та неформальних інституційних взаємовпливів; по-друге, фіксація певної стабільності в часі структури, які розглядаються; по-третє, інститути повинні впливати на індивідуальну поведінку своїх членів і цей вплив може бути формальний і неформальний; по-четверте, інститути повинні мати певну систему спільних цінностей, які сприймають члени цих інститутів¹⁸.

На думку С. Патрушева, специфіка неоінституціоналізму полягає в тому, що політичні інститути розглядаються з точки зору взаємозв'язку формальних норм і неформальних правил гри, які формують складні організаційні відносини, типи взаємодій та саму кооперативну діяльність людей, які підтримують стабільність і порядок у суспільстві¹⁹.

Класифікація напрямів, які включає неоінституціоналізм, здійснюється за різними критеріями, що призводить до виділення їх різної кількості – від трьох до

семи²⁰. В одних випадках до уваги беруть неінституціоналізм у вузькому сенсі, в інших – усі сучасні течії інституціоналізму. П. ДіМаджіовиділяв три підходи неінституціоналізму: раціональної дії, соціального конструювання та опосередкованого конфлікту²¹.

Інституційний підхід раціональної дії розглядає діяльність акторів на основі підходу вигід-втрат. Інтерес політичного актора розглядається як чітко визначений – максимум вигод, мінімум втрат. В основі підходу лежить стратегічна діяльність, наперед визначення інтересами політичних акторів.

Підхід соціального конструювання є найновішою теоретичною альтернативою у дослідженні інститутів. Соціальний конструктивізм наголошує на конструюванні інтересів акторів. Послідовники цього підходу вважають, що інтереси формуються у процесі соціальних взаємодій і є наслідком соціального вчення, переконання, ідентичності²². Поведінка в межах інституту не завжди раціональна, але сам інститут формувався на основі раціональних розрахунків. Водночас є теоретики, які відкидають використання теорії раціонального вибору, оскільки пов'язують діяльність людини з психологічними процесами, які ця теорія пояснює слабо.

Підхід опосередкованого конфлікту рідко зустрічається в літературі інституціоналізму, частіше в конфліктології, дослідженні групових інтересів тощо. Згідно з П. ДіМаджіо, цей підхід розглядає державу та інститути як механізми посередництва між груповими інтересами. Він акцентує увагу на дослідженні стабільності та зміни інституційної структури, як наслідок посередництва в політичних конфліктах. Виокремлення цього підходу в рамках інституційної теорії видається спірним, оскільки груповий соціальний інтерес в політиці інституціоналізується в організацію або іншу структурну форму. Прикладом можуть бути політичні партії, які водночас складають важливий інститут політичної системи.

К. Нільсен вважає, що причиною виникнення цих трьох підходів є вивчення інститутів у рамках трьох наукових дисциплін: соціології, економіки та політології. Кожна сформувала власні підходи до пояснення виникнення та функціонування інститутів²³. Але не можна сказати, що плюралізм підходів сприяє конкуренції в рамках теорії інституціоналізму. Швидше існує можливість їх синтезування, виникнення «гібридних теорій».

На думку Г. Пітерса, можна виділити шість головних напрямів сучасного неінституціоналізму²⁴. По-перше, нормативний інституціоналізм. Його засновники Дж. Марч і Й. Олсен значну увагу приділяють вивченню ролі норм у формуванні та функціонуванні інститутів та у визначенні індивідуальної поведінки. По-друге, інституціоналізм раціонального вибору, представниками якого є К. Шепслє, Е. Остром, Б. Вейнгаст, Р. Гудін та ін., які наголошують, що поведінка є функцією правил і стимулів більше, ніж норм і цінностей. Ще одним із засновників цього різновиду неінституціоналізму є Д. Норт, який сформував інституціоналізм обмеженого раціонального вибору. Він розглядав інституції як цілеспрямовані конструкції, створені людьми для розв'язання проблем, що виникають у процесі колективних дій. Інститути для цих груп є системою правил і стимулів, дотримуючись яких індивіди намагаються максимізувати власну корисність. По-третє, історичний інституціоналізм, засновниками якого є Т. Скокпол, Ф. Лонгстрет, Ч. Тіллі, К. Телен та ін., які стверджують, що для розуміння логіки розвитку політики треба з'ясувати початкові рішення, які визначають наступний політич-

ний курс. По-четверте, емпіричний інституціоналізм, який найбільшою мірою є спадкоємцем «старого» інституціоналізму і стверджує, що структура/система управління/влади детермінує відмінності в способі реалізації політики та виборі, який проводить влада. По-п'яте, інтернаціональний інституціоналізм, який стосується інститутів, що функціонують поза національними державними інститутами. По-шосте, соціологічний інституціоналізм, представниками якого є Р. Скотт, Ф. Селзнік, Л. Зукер, П. Ді Маджіо та ін. Цей напрям охоплює систему взаємовідносин між державою та суспільством, робить акцент на значенні контексту, стверджує, що актори не вільні у своїх діях, що в процесі діяльності вони стикаються з різноманітними нормативними обмеженнями, з якими мають рахуватися. Більше того, індивіди зі своїми цінностями, так само як і створювані ними інституції, «вбудовані» у культурний та організаційний контекст. Концепція «вбудованості» розширює поняття інституцій у соціологічному неінституціоналізмі до такої міри, що в ньому зникає відмінність між інституціями та культурою. Жодна із зазначених версій неінституціоналізму не забезпечує повного і вичерпного розуміння інституційної поведінки, проте кожна з них відкриває особливий ракурс неінституціоналізму, тому усі вони разом сприяють його кращому розумінню.

Отже, загальним у наведених визначеннях політичного інституту є те, що це є певне структурне утворення, яке задає параметри для взаємовідносин у суспільстві, регламентуючи політичну діяльність. Як своєрідний механізм впорядкування та управління політичними процесами, політичні інститути охоплюють структуру/організацію; систему прийнятих норм, цінностей; зразки поведінки/взаємовідносин; функції, які виконує інститут у суспільстві; засоби та механізми, за допомогою яких він функціонує. Саме політичні інститути забезпечують стабільність політичної системи.

Підсумовуючи, слід сказати, що неінституціоналізм як теоретичний підхід у політичній науці сформувався на початку 1980-тих років і перетворився нині на домінуючий. Головною ознакою неінституціоналізму є те, що політичний інститут вважають центральним компонентом політичного життя. Відповідно аналіз політичного простору треба розпочинати з інститутів, а не з громадян і суспільних груп. Політичні інститути – тривалі та нормативні зразки зв'язків і взаємовідносин, через які відбувається політичне життя. Неінституціоналізм наголошує на вирішальній ролі інститутів щодо детермінування поведінки індивідів, саме інститути зумовлюють регулярність політичної поведінки акторів. Такого рівня регулярності не може бути за умови відсутності політичних інститутів. Неінституціоналізм поставив на порядок денний питання про необхідність вивчення усієї багатоманітності формальних і неформальних інституційних форм політичного життя, що дало змогу суттєво збільшити параметри не лише політичних систем, а й політичного знання.

1. Чаньшев А. А. История политических учений. Классическая западная традиция: (античность – первая четверть XIX в.) / Чаньшев А. А. – М.: РОССПЭН, 2000. – С. 11.
2. Connell R. Masculinities / Connell R. – Berkeley : University of California Press, 1995. – P. 6.
3. Beyme K. von. Institutional Engineering and Transition to Democracy / K. von Beyme // Democratic Consolidation in Eastern Europe. – Vol 1. Institutional Engineering. – Oxford and N.Y.: Oxford University Press, 2001. – P. 3.
4. March J. G. The new institutionalism: Organizational factors in political life / J. G. March, J. P. Olsen // American political science review. – 1984. – Vol. 78, № 3. – P. 6–7.
5. Evans P. B. Bringing the State Back in /

P. B. Evans, D. Rueschemeyer, T. Skocpol. – Cambridge : Cambridge University Press, 1985. – P. 8. **6.** *Scott R. W.* The Adolescence of Institutional Theory / R. W. Scott // Administrative Science Quarterly. – 1987. – Vol. 32. – P. 15. **7.** *March J. G.* The new institutionalism: Organizational factors in political life/ J. G. March, J. P. Olsen // American political science review. – 1984. – Vol. 78, № 3. – P. 18–20. **8.** *Crawford S. E.* A Grammar of Institutions/ S. E. Crawford, E. Ostrom // American Political Sciences Review. – 1995. – Vol. 89, No. 3. – P. 12. **9.** *Pejovich S.* The Effects of the Interaction of Formal and Informal Institutions on Social Stability and Economic Development / S. Pejovich // Journal of Markets & Morality. – 1999. – №2. – P. 164–181. **10.** *Shepsle K.A.* Analyzing Politics: Rationality, Behavior, and Institutions. New Institutionalism in American politics Series / K.A. Shepsle, M.S. Bonchek. – Castle Rock: W W Norton & Company Incorporated, 1997. – P. 11. **11.** *Норт Д.* Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Норт Д. – М.: Фонд экономической книги «НАЧАЛА», 1997. – С. 17. **12.** *Дюверже М.* Политические институты и конституционное право / М. Дюверже. // Антология политической мысли: в 5 т. Т. 2: Зарубежная политическая мысль: XX в. Нац. общественно-научный фонд; отв. ред. Т. А. Алексеева. – М.: Мысль, 1997. – С. 133–134. **13.** *Хантингтон С.* Политический порядок в меняющихся обществах / С. Хантингтон. – М.: Прогресс-Традиция, 2004. – С. 14–15. **14.** *Lipset S. M.* Political man: The social bases of politics / Lipset S.M. – N.Y.: Doubleday, 1960. – P. 23. **15.** *Lane J. E.* The New Institutional Politics: Performance and Outcomes / S. Ersson, J. E. Lane. – London and New York: Routledge, 2000. – P. 24. **16.** *Бергер П.* Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания / П. Бергер, Т. Лукман. – М.: Медиум, 1995. – С. 98–99. **17.** *Theory and Methods in Political Science / 3rd ed.* Ed. by D. Marsh, G. Stoker // Series: Political Analysis. – London: Palgrave Macmillan, 2010. – P. 97–106. **18.** *Peters G.* Institutional Theory in Political Science. The «New Institutionalism» / Peters G. – London, New York: PINTER, 1999. – P. 17–18. **19.** *Патрушев С. В.* Институционализм в политической науке: Этапы, течения, идеи, проблемы / С. В. Патрушев // Политическая наука. – 2001. – № 2. – С. 149. **20.** *Crawford S. E.* A Grammar of Institutions / S. E. Crawford, E. Ostrom // American Political Sciences Review. – 1995. – Vol. 89, No. 3. – P. 28. **21.** *Di Maggio P.* The New Institutionalisms : Avenue of Collaboration / P. DiMaggio // Journal of Institutional and Theoretical Economics. – 1998. – Vol. 154(4). – P. 696–705. **22.** *Checkel J.T.* International institutions and socialization in Europe: Introduction and framework / J. T. Checkel // International Organization. – 2005. – № 59. – P. 801. **23.** *Nielsen K.* Institutional Theory and Social Reality / K. Nielsen // Research Paper. – Roskilde University. – 2002. – № 8. **24.** *Peters G.* Institutional Theory in Political Science. The «New Institutionalism» / Peters G. – London: PINTER, 1999. – P. 19–20.

УДК 321.01; 352.07

К. А. ДОНЧЕНКО

ПРО РЕФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ (В КОНТЕКСТІ ІНІЦІАТИВ МІНІСТЕРСТВА РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, БУДІВНИЦТВА ТА ЖКГ)

Аналізується проект Концепції реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади. Проект зберігає континентальну модель. В умовах зміни влади в Україні проект потребує суттєвого доопрацювання.

© **ДОНЧЕНКО Костянтин Анатолійович** – аспірант кафедри політичних наук Київського національного університету будівництва і архітектури